

en dan geen beroep meer op de accountant behoeft te doen, lijkt mij zonder meer duidelijk. Dat voorts de netto-reserve (en zeker de z.g. zuivere netto-reserve) uit bedrijfshuishoudkundig oogpunt minder gewenst is, werd reeds eerder te berde gebracht. Ik schaar mij achter dit standpunt, omdat de netto-reserve het onkostenvraagstuk verdoezelt, hetgeen bedrijfseconomisch niet verantwoord is en geenszins altijd veilig.

R. ZAALBERG VAN ZELST.

INGEKOMEN BOEKEN

Mr. Dr. Th. W. F. Speetjens, Het kapitaal der Naamlooze Vennootschap naar Nederl. Recht. *v. d. Marck's Uitg. Mij. N.V.*, Roermond. Prijs geb. f 7,15.

REPERTORIUM VAN LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie Centrale Documentatiedienst inzake bedrijfsorganisatie N.V. (C.D.B.)

TIJDSCHRIFTENREPERTORIUM

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE INRICHTING

National Central Control and Proof Machine

Redactie — Tamelijk uitvoerige machinebeschrijving waarin eerst enige algemene bijzonderheden worden gegeven. Deze machine sorteert boekingsstukken met een bedrag en schrijft en telt deze bedragen. Dan volgt een bespreking van de sorteereenheid, de teleenheid en de bediening en werkwijze.

A III 3

De Kantoormachinegids Nr. 98, Maart 1947 822

IV. LEER VAN DE CONTROLE

De verantwoordelijkheid van de public accountant ten aanzien van overtredingen van prijsvoorschriften

H a g e n, *Dr. J. v a n* — Schr. gaat na in hoeverre de accountant voor het afgeven van een verklaring dat de jaarrekening „juist” is, zich moet afvragen of de bestaande wettelijke prijsvoorschriften zijn nageleefd zowel op het gebied van de inkoop als van de verkoop. Het behoort tot de taak van de accountant de bedrijfsleiding te wijzen op de financiële verplichtingen die hieruit bij eventuele ontdekking kunnen voortvloeien. Verder wordt het probleem van de verantwoordelijkheid jegens het maatschappelijk verkeer bij geconstateerde overtredingen behandeld.

A IV 2 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde 21 Nr. 3, Maart 1947*

53:986

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

II. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE ALS WETENSCHAP

Het object der bedrijfshuishoudkunde

Limperg, Th. — Schr. analyseert van welke aard de behoefte is, welke tot de verbijzondering in de bedrijfshuishoudkunde heeft geleid. Hiernaast is de sociale economie ontstaan. Hij gaat dan na in hoeverre deze specialisatie nog doelmatig is en in hoeverre de arbeidsverdeling in feite tot stand gekomen is. De gegeven definitie is

alleen waar in zoverre het begrip bedrijfshuishouding vaststaat. Aangezien t.a.v. de inhoud hiervan geen eenheid bestaat en de oorsprong van het probleem zoals dit door Prof. Ten Doeschate gesteld is, in het bijzonder hierin is te zoeken, bepaalt schr. ook dit begrip. Verwarring bestaat in het bijzonder tussen de begrippen bedrijf en onderneming. De doelmatige economische onderscheiding tussen beide begrippen ligt in het economisch verschil tussen de productiehuishoudingen, nl. die welke niet en die welke wel ondernemen. De onderneming is een bepaalde soort bedrijfshuishouding, nl. die welke onderneemt. Object van de bedrijfseconomie is de bedrijfshuishouding, gezichtspunt het economisch motief.

B a II 2 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde* 20, Nr. 8, Sept. 1946
010.4

III. WAARNEMINGEMIDDELEN

Een nieuwe boekhoudmachine

Nimwegen, J. van — Beknopte technische beschrijving van een geheel nieuwe vinding op het gebied van telmachines, toegelicht met illustraties.

B a III 3 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie* 51, Nr. 599, Februari 1947 824

Wat weet de gemiddelde administrateur van technische hulpmiddelen in de bedrijfsorganisatie

Nimwegen, J. van — Schr. wijst erop dat de gemiddelde administrateur te weinig kennis heeft van de technische hulpmiddelen en acht de bronnen waaruit deze gegevens te verkrijgen zijn — nl. handel, accountant en literatuur — onvoldoende.

Vooraf met het oog op de huidige personeelsschaarste wordt ten eerste aangedrongen op mechanisatie van de administratieve werkzaamheden.

B a III 3 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie* 51, Nr. 599, Februari 1947 82

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN PRIJSVORMING

Enkele opmerkingen naar aanleiding van het artikel „de verhoogde aanpassing der fabricagekosten in industriële ondernemingen”

Graaf, J. van de — Schr. geeft critiek op het vermelde artikel i.v.m. de bepaling van de grootte van het vaste deel der kosten bij indirecte lonen en salarissen. In een naschrift betoogt de schrijver van het gewraakte artikel de juistheid van zijn stellingen en geeft nog enkele aanvullingen daarop.

B a IV 1 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde* 21, Nr. 12, Dec. 1946

Reduce distribution costs by measuring your market

Crips, R. D. — Schr. acht over het algemeen de verkoopkosten nog te hoog doordat er veel te veel kostbare vergissingen worden gemaakt. Dit euvel kan worden vermeden door een blijvend contact met en een voortdurende observatie van zowel de in als de verkoopmarkt waarop de producent zich beweegt. Beknopt en zakelijk zet schr. een aantal aanwijzingen uiteen, die gebaseerd zijn op praktische ervaringskennis.

B a IV 1 *Printers' Ink* Nr. 7, 14 Februari 1947 524.3

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Aanvullende financieringsmethoden ter verkrijging van bedrijfskapitaal (vermogen)

Gordon, R. L. — Na een korte inleidende beschouwing over de financiering der onderneming door uitgifte van aandelen en obligaties, welke beide methoden minder geschikt worden geacht, gaat schr. over tot de bespreking van twee minder bekende wijzen van financiering die meestal tezamen worden toegepast en vergelijkt deze met andere methoden. Schr. wendt zich tot de accountants, daar zij uit hoofde van hun positie er veel toe kunnen bijdragen dat hun cliënten op een geschikte wijze gebruik maken van die methoden die het best aan hun individuele behoeften tegemoet komen.

En wel: financiering met alle voorraden als onderpand en financiering met schuldvoordringen als onderpand. Aan beiden zijn zowel voor credietgever als voor credietnemer belangrijke voordelen verbonden.

B a V 5d *Bedrijfseconomische mededelingen uit het buitenland* 1, Nr. 2 1946 46 144

Calculeren en Reserveren

Me y, J. L. — Winst noch kostprijs zijn met juistheid vast te stellen als gevolg van een gemis aan „perfect foresight” (Hayek). Slechts in geval van liquidatie kan de juiste winst worden bepaald. In de calculatie kunnen slechts de oorzakelijk met het

productieproces samenhangende offers worden opgenomen. Daarnaast zijn er vele offers die niet bepaalbaar zijn op het moment van de ruil, waardoor het leggen van een winstopslag op den kostprijs noodzakelijk is. Vroeger hing deze opslag veelal af van de marktverhoudingen, terwijl thans de overheidsvoorschriften doorslaggevend zijn. Verwant aan dit vraagstuk is het reserveringsprobleem. Hier is veelal geen sprake van ingehouden winsten, maar van niet gecalculeerde doch intuïtief bepaalde verliezen.

B a V 6 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie* 51, Nr. 600, Maart 1947 554.7

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Synthese d'un voyage aux Etats-Unis au sujet de l'organisation

Berland, L. A. — Schr. geeft een zeer gedetailleerde uiteenzetting van zijn ontdekkingen opgedaan op een reis door de Verenigde Staten, waarbij hij een bezoek bracht aan honderdvijftien bedrijven. Zijn bijzondere aandacht genoot hierbij de massaproductie zoals die wordt toegepast bij Ford, General Motors en dergelijke. De volgende onderwerpen worden ter sprake gebracht: kwaliteit van het product, specialisatie, concurrentie, productie-kosten, opleiding en scholing, doelmatige inrichtingen van de bedrijfsinstallatie ten aanzien van de routing, arbeidsverdeling en decentralisatie van de verantwoordelijkheid, middelen om het personeel tot ontplooiing te brengen en voor het werk te ambiëren, het voorkomen van een grote labour-turnover grondstoffenverzekering, functionele plaats van voorraadvorming, prijs- en bedrijfspolitiek, markt-onderzoek, interventie van de zijde van de overheid.

B a VI 1 *Organisation Scientifique* 20, Nr. 11, November 1946 01

Verkoopkosten

Ploeg, M. J. v. d. — Schr. stelt zich ten doel in een serie artikelen waarvan dit het eerste is een diepgaande analyse te geven van de distributiekosten, waarbij hij zich laat leiden door de ervaringen opgedaan bij de fabricagekosten. De verschillen tussen deze twee kostencategorieën worden aangegeven, waarna schr. overgaat tot een korte samenvatting van de resultaten die de laatste twintig jaar op het gebied der fabricagekosten zijn bereikt. Belangrijk is het inzicht dat de historische kostprijs van geen betekenis is en men prijsveranderingen naar de oorzaken dient te groeperen.

Tenslotte wijst schr. op het belang van voor- en nacalculatie en van de vergelijking van de werkelijke cijfers met de budgetcijfers.

B a VI 1 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie* 51, Nr. 599, Februari 1947 524.3

Management: Basis of prosperity

Redactie — Dit artikel is geschreven naar aanleiding van een door dit blad georganiseerde schriftelijke enquête met het doel om uit te vinden welk bedrijf naar de mening van Amerikaanse financiële kringen het best georganiseerd is. Deze enquête is juist nu opgezet omdat de organisatie van het bedrijfsleven meer dan ooit de grondslag is voor de maatschappelijke welvaart; in de oorlog kwamen organisatie en efficiency op de tweede plaats, „een zo groot mogelijke productie” het koste wat het kost” was toen het devies. De oude concurrentiestrijd is teruggekeerd, de grondstoffenbevoorrading neemt weer toe. Kort en zakelijk zet schr. de voorwaarden voor efficiënte bedrijfsleiding en -organisatie uiteen en geeft een aantal voor de zakenwereld zeer waardevolle richtlijnen.

B a VI 1 *American Business* 17, Nr. 1, Jan. 1947 010.6

Secretarie-organisatie; het geheugen der administratie

Redactie — Beknopte doch interessante beschouwing van de onderwerpen: archiefverzorging; hulpmiddelen voor het archief; bibliotheek; controle op de afdoening van stukken; organisatie van de afdeling in kwestie.

B a VI 1 *Maandblad van N. Samsom N.V.* 61, Nr. 3, Maart 1947 84

How advertising is helping a new business to success

Swan, C. J. — Een goed idee, weinig kosten en een verstandige reclame-campagne doen het nieuwe artikel een groten opgang maken. Schrijver bespreekt enkele gevallen uit het Amerikaanse bedrijfsleven, die de juistheid en de mogelijkheden van deze gedachte aantonen.

B a VI 1 *Printers' Ink* No. 4, 24 Januari 1947 765.1

L'application de l'analyse statistique au contrôle dans les entreprises industrielles

Rosenfeld, F. — Dagelijks worden er in iedere onderneming tal van waardevolle gegevens verzameld waar niet altijd datgene uitgehaald wordt wat er inderdaad uit te halen zou zijn. Wil men een effectief gebruik maken van die gegevens dan is het noodzakelijk gebruik te maken van de wetenschappelijke methoden der wiskundige

statistiek. Schr. geeft een korte uiteenzetting van de algemene grondslagen dezer wetenschap en gaat dan over tot een uitvoerige bespreking van de toepassing der wiskundige statistiek op verschillende onderdelen der interne bedrijfsorganisatie. De volgende onderwerpen worden ter sprake gebracht: kwaliteitscontrole, vaststellen van standaardhoeveelheden, controle op de commerciële activiteit, kwaliteitspolitiek. Tenslotte enkele opmerkingen over het verschil tussen statistiek en techniek en over de taak van de statisticus.

B a VI 12

Organisation Scientifique 21, Nr. 2, Febr. 1947 754

Overheidsbemoeiing met ondernemersovereenkomsten en met de vestiging en uitbreiding van bedrijven

Redactie — Rapporten van de Nederlandse maatschappij voor handel en nijverheid betreffende bovengenoemde onderwerpen. De betekenis van kartels. Desiderata voor het overheidstoezicht op de kartels: gemengde toezichthoudende organen, aanmeldingsplicht, het verbindend verklaren van ondernemersovereenkomsten, eventueel ingrijpen van de overheid. Bedrijfsvergunningenwet 1938 en het Bedrijfsvergunningenbesluit 1941. Wensen voor een nieuwe regeling van deze kwestie: gemengde controlerende organen, grotere soepelheid bij de verstrekking van vergunningen.

B a VI 14

Maatschappij-Belangen 110, Nr. 1, Jan. 1946 114.66

Les divers types de chefs

Arthur, H. — Schr. onderscheidt principieel drie types van leidende arbeid: zij die de scheppende gedachte produceren, zij die de activiteit ontwikkelen en door hun enthousiasme anderen ambiëren, zij die het plan uitvoeren en bespreekt deze categorieën. Een schema is in de tekst opgenomen.

B a VI 16

Organisation Scientifique 20, Nr. 12, Dec. 1946 313

Fabricage-planning en bedrijfsadministratie

Bussel, P. H. M. — Onder fabricage-planning verstaat schr. het ontwerpen van een permanente roulerende dienstregeling voor de orders die het bedrijf te verwerken krijgt tot aan het tijdstip waarop het eindproduct de fabriek verlaat. Dit probleem is aanmerkelijk vereenvoudigd door de moderne wetenschappelijke methoden van arbeidsverdeling en vaststelling van standaarden. De hulp van de administratie bij de planning organisatie is onontbeerlijk. In enkele punten wordt de doelstelling van de fabricage planning samengevat en vervolgens gaat schr. over tot een uitvoerige bespreking van de techniek waarvan de planning zich bedient, toegelicht met enkele voorbeelden, te weten: een bedrijf met gestandaardiseerde massaproductie van vele types; seriefabricage en tenslotte de enkelfabricage.

B a VI 19

Maandblad voor Bedrijfsadministratie 51, Nr. 599, Februari 1947 858

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVoorWAARDE

Zakelijke, persoonlijke en collegiale verhoudingen in een bedrijf

Spain, J. B. J. — In elk bedrijf heerst een bepaalde stemming, een bepaalde mentaliteit, die de productie ten goede kan komen maar ook zodanig kan zijn dat het werk de arbeiders tot een last wordt en dus de productiviteit in verkeerde zin beïnvloedt. Schr. doet nu een aantal suggesties aan de hand om de afstand tussen directie en personeel te overbruggen en de arbeider een grote mate van arbeidsvreugde bij te brengen: het aanstellen van een raadsman voor het personeel; vergaderingen met het personeel; bedrijfskernen en bedrijfsraden; sport en spel voor het personeel en dergelijke. De stemming verbeteren houdt in: meerdere productiviteit, minder verspilling en meer arbeidsvreugde.

B a VII 1

Het Moderne Bedrijfsleven 10, Nr. 3, Febr. 1947 38

Office incentives

Redactie — Algemene behandeling van de moeilijkheden, welke ontstaan bij het opstellen van premiestelsels voor indirecten arbeid en de methoden om deze moeilijkheden te overwinnen. Schr. geeft hiervoor een aantal aanwijzingen. Het bepalen van de graadmeters voor de premiestelsels.

B a VII 3

The Factory Manager 15, Nr. 144, April 1946 316.14:373.6

Wage policies that boost production

Ells, R. W. — Op grond van een ruime ervaringskennis geeft schr. een uitvoerige uiteenzetting van een loonsysteem, dat hoewel niet eenvoudig uitvoerbaar toch kan worden toegepast en dan ook zeer gunstige resultaten oplevert in de zin: lagere productiekosten, minder absentisme, lager percentage van labor turnover. Het betoog wordt

toegelicht met een diagram en enkele voorbeelden uit de practijk en bevat zeer waardevolle wenken voor het bedrijfsleven.

B a VII 3

American Business 17, Nr. 1, Januari 1947

37

Psychotechnigitis

Haccou, J. F. — In een korte duidelijke uiteenzetting stelt schr. zich te weer tegen het feit dat men in ons land de waarde van de psychotechniek hoe langer hoe meer gaat overschatten. Voor de lagere functies, waar het routine-werkzaamheden betreft en vooral als de betreffende instantie over voldoende ervaringsmateriaal beschikt, zijn de resultaten gunstig. Anders is dit als men voor hogere functies gaat testen, er worden dan veel hogere eisen gesteld aan de beoordelaar en bovendien ontbreekt het benodigde objectieve ervaringsmateriaal, zodat het gevaar bestaat dat de subjectieve waardering van de beoordelaar een grotere rol gaat spelen.

Schr. komt tot de conclusie dat de psycho-techniek alleen een waardevol hulpmiddel kan zijn om de juiste man op de juiste plaats te vinden als men op basis van omvangrijke onderzoeken is gekomen tot bepaalde objectieve maatstaven en selectiemethoden.

B a VII 5 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde* 21, Nr. 2, Febr. 1947

395

Het beroep van de psychotechnicus

Vries, Drs F. de — Na vastgesteld te hebben dat de psychotechniek tot de beroepen behoort en dat wettelijke regeling nog niet gewenst is, behandelt schr. het beroep van de psychotechnicus. Wat omvat dit beroep? Schr. stelt vast, dat de psychotechnicus steeds meer uitgroeit tot bedrijfsadviseur. Hierna behandelt schr. de opleiding van de psychotechnicus en wijst in dit verband op het ontbreken van de academische opleiding. Hij besluit dit artikel met een korte bespreking van de taak van de werkgever t.o.v. de psychotechnicus.

B a VII 5

Organisatie en Efficiency 9, Nr. 4, April 1947

984

Versnelde opleiding van wevers

Oosterloo, G. J. A. A. — Schr. geeft een overzicht van de nieuwe opleidingsmethode, toegepast in Zwitserland en Nederland ter bestrijding van de ontscholing en het tekort aan scholing door de oorlog. Met behulp van enkele cijfers wijst spreker op de grote voordelen van de nieuwe methode vergeleken met het vroeger toegepaste hulpenstelsel. Bij de scholing van de jonge wever dient vooral aan de psychologische factoren aandacht te worden besteed.

B a VII 7

Organisatie en Efficiency 9, Nr. 4, April 1947

324.1:B467.4

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

I. EXTRACTIEVE BEDRIJVEN

L'organisation scientifique du travail dans les mines

Verdinne, H. — Duidelijk en uitvoerig overzicht van alle werkzaamheden die zich in een kolenmijn voordoen. Schr. gaat diep in op de kenmerken van deze arbeid, en de economische en psychologische betekenis van de rationalisatie der mijnen. Korte vermelding van de veiligheidsmaatregelen en geïntegreerde psychotechnische afdelingen.

B b I 6

Organisation Scientifique 20, Nr. 12, December 1946

01:B2

BOEKENREPERTORIUM

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

I. ALGEMEEN

Curtiss, A. B. and J. H. Cooper. *Mathematics of Accounting*. New York (Prentice-Hall). 1947, 550 blz. — Dit boek geeft een duidelijke, gedetailleerde beschrijving van de verschillende berekeningen, welke ten behoeve der administratie moeten worden verricht. Het is als zodanig een uitstekend leerboek voor hen, die uit hoofde van hun werkzaamheden dergelijke berekeningen moeten uitvoeren: accountants, kan-

m a b blz. 246